

Predstavujeme novú 10-eurovú bankovku série Európa

Gabriel Schlosser
Národná banka Slovenska

Nová bankovka 10 € je v poradí druhou bankovkou série Európa. Do obehu bude uvedená v celej eurozóne dňa 23. septembra 2014, takže všetky zainteresované strany budú mať dostatok času pripraviť sa na jej plynulé zavedenie. Podobne ako bankovka 5 € tejto série obsahuje niekoľko nových ochranných prvkov, ktorých účelom je sťažiť falšovanie týchto bankoviek a uchovať dôveru obyvateľov Európy v eurové bankovky.

Lícna a rubová strana bankovky 10 € série Európa

Od 1. januára 2002 používa eurové bankovky a eurové mince viac ako 334 miliónov obyvateľov v osemnástich členských štátoch eurozóny vrátane Slovenska. V obehu je dnes viac ako 15 miliárd eurových bankoviek v celkovej nominálnej hodnote viac ako 900 miliárd €. Eurosystem – Európska centrálna banka a národné centrálné banky štátov eurozóny – bude postupne aktualizovať všetky eurové bankovky. Prvá bankovka z novej série Európa – bankovka 5 € – je v obehu už od 2. mája 2013.

Hoci sa nová bankovka 10 € podobá na bankovku prvej série vydanú v roku 2002, má vynovený dizajn a obsahuje niekoľko nových a zdokonalených ochranných prvkov. Základný dizajn a hlavná (prevládajúca) farba bankovky však zostali v podstate nezmenené. Bankovky 5 € a 10 € série Európa sú vďaka nánosu ochrannej vrstvy odolnejšie. To znamená, že ich nebude potrebné

vymieňať tak často, čím sa znížia náklady a nepriaznivý vplyv na životné prostredie. Tak ako nová bankovka 5 €, aj táto bankovka má vo vodoznaku a v holograme portrét Európy, postavy z gréckej mytológie, po ktorej bol pomenovaný náš kontinent.

Rovnako ako eurové bankovky prvej série, aj nová bankovka 10 € sa bude dať veľmi ľahko overiť hmatom, pohľadom a naklonením. Na overenie pravosti nie sú potrebné žiadne nástroje. Popri portréte Európy v holograme a vodoznaku bankovky obsahujú aj smaragdové číslo, ktoré pri naklonení mení farbu zo smaragdovozelenej na tmavomodrú.

OVERENIE HMATOM

Bankovkový papier vyrobený z bavlny je pevný a pružný.

Hĺbkotlač

Pri pravom a ľavom okraji lícnej strany bankovky je možné nahmatať vystupujúce krátke šikmé linky. Okrem toho sa v ľavej časti nachádza hĺbkotlačou vytlačený text „BCE ECB ELB EZB EKP EKT EKB BCE EBC 2014“ (skratky Európskej centrálnej banky). Hĺbkotlačou je vytlačený aj hlavný obrazec, veľké hodnotové číslo.

Hĺbkotlač – detail ľavej časti lícnej strany bankovky so šikmými vystupujúcimi linkami a časťou textu tvoreného skratkou ECB v rôznych jazykových variantoch.

OVERENIE POHLADOM

Pri pohľade na bankovku v priehľade proti svetlu je prvou významnou zmenou portrét vo vodoznaku. Vodoznak je súčasťou bankovkového papiera. Tvorí ho papier na vybraných miestach tenší alebo hrubší a hra svetla a tieňa vytvára v priehľade proti svetlu plastický obraz portrétu. Tenšie časti sú svetlejšie, hrubšie sú tmavšie.

Druhý vodoznak je vytvorený výrazným stenčením papiera v tvare nominálnej hodnoty bankovky.

Detail oboch vodoznakov – portrét Európy a vpravo hore hodnotové číslo bankovky

Ochranný prúžok

V priehľade proti svetlu ochranný prúžok vyzerá ako tmavá čiara. V prúžku je bielym mikropísmom

Na celom svete sú portréty tradičným motívom bankoviek. Výskum ukazuje, že ľudia tváre rozpoznávajú intuitívne. V prípade nových eurových bankoviek bol portrét Európy zvolený pre jeho spojitosť s európskym kontinentom, pričom bankovky zároveň vďaka nemu získavajú ľudský rozmer. Tento konkrétny obraz Európy bol prevzatý z vázy starej viac ako 2 000 rokov, ktorá bola nájdená v južnom Taliansku a v súčasnosti je vystavená v parížskom múzeu Louvre. V gréckej mytológii Európu, dcéru fenického kráľa, zviazol boh Zeus v podobe býka a uniesol ju na Krétu. Starovekí Gréci sa týmto príbehom nechali inšpirovať a začali slovo Európa používať ako zemepisný pojem.

Ochranný prúžok

Detail ochranného prúžka

uvedený znak € a hodnota bankovky 10 tak, aby sa dali prečítať z lícnej aj z rubovej strany. V priehľade proti svetlu je možné v častiach hologramu vidieť rôzne obrazce vytvorené z veľmi malých bodiek: text „10 EURO“, hodnotové číslo 10, dva zvislé texty „10 EURO“ a v poslednej časti hologramu je vidieť symbol €, text „10 EURO“ a tri poloblúky.

OVERENIE NAKLONENÍM

Holografický prúžok je umiestnený v pravej časti lícnej strany bankovky a je zložený zo štyroch častí. Pri naklonení (zmene uhla dopadu a odrazu svetla) sa v každej z týchto častí dynamicky mení iný obrazec: v prvej časti sa mení hodnotové číslo 10 na symbol €, v druhej časti možno vidieť zmenšený portrét Európy, v tretej časti zmenšený portrét, text „EURO“ a symbol €, a vo štvrtnej časti je to hodnotové číslo 10. Spoločnou charakteristickou vlastnosťou celého hologramu je dúhová zmena farby hologramu pri nakláňaní.

Detail hologramu – portrét Európy

Kolmý pohľad na holografický prúžok

Pohľad na sklopený holografický prúžok

Smaragdové číslo s rôznymi farebnými odtieňmi

Smaragdové hodnotové číslo

Charakteristickým ochranným prvkom novej série eurových bankoviek je smaragdové číslo. Trblietavé hodnotové číslo v ľavom dolnom rohu líčnej strany bankovky vytvára svetelný efekt, ktorý sa pohybuje nahor a nadol. Číslo zároveň mení farbu zo smaragdovozelenej na tmavomodrú.

Ďalšie ochranné prvky na novej 10 € bankovke je možné overiť iba s pomocou vhodných technických pomôcok – lupy, zdroja ultrafialového svetla či zdroja infračerveného svetla. Tieto ochranné prvky slúžia na overovanie pravosti bankoviek pokladníkom.

Zvláštnosťou novej série eurových bankoviek je sériové číslo bankovky, ktoré je umiestnené na rubovej strane bankovky. Vododorovné sériové číslo bankovky je vytlačené čiernou farbou – ide o kombináciu dvoch písmen a 10 číslic. Zvislé číslo je vytlačené hlavnou farbou bankovky danej nominálnej hodnoty a pozostáva z posledných šiestich číslic sériového čísla.

V porovnaní s prvou sériou eurových bankoviek došlo k zmene aj v počte skratiek Európskej centrálnej banky. Bankovky série Európa obsahujú deväť trojpísmenových skratiek ECB. Skratky sú uvedené v súlade s protokolom EÚ o poradí názvov štátov:

- BCE: Belgicko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Luxemburg, Portugalsko, Rumunsko
- ECB: Česko, Dánsko, Írsko, Lotyšsko, Litva, Holandsko, Slovinsko, Slovensko, Švédsko, Veľká Británia
- ЕЦБ: Bulharsko
- EZB: Nemecko, (Luxembursko), Rakúsko
- EKP: Estónsko, Fínsko
- EKT: Grécko, Cyprus
- EKB: Maďarsko
- BCE: Malta
- EBC: Poľsko

Na nových bankovkách série Európa si možno všimnúť aj zväčšené hodnotové číslo bankovky na líčnej a rubovej strane. Tento prvok by mal čiastočne pomôcť zrakovo hendikepovaným občanom v identifikácii bankoviek.

Bankovky oboch sérií budú spočiatku v obehu súbežne. Postupne sa však budú bankovky prvej série (2002) z obehu prirodzeným spôsobom sťahovať až napokon prestanú byť zákonným platidlom. Presný dátum ukončenia ich platnosti bude oznámený v dostatočnom predstihu. Bankovky prvej série si však stále zachovávajú svoju hodnotu a v národných centrálnych bankách krajín eurozóny ich bude možné vymieňať bez časového obmedzenia.

Viac informácií je k dispozícii napr. na stránke <http://www.ecb.europa.eu>. Súčasťou tejto stránky je náučný modul *Euro Cash Academy*, ktorý zábavným spôsobom približuje nové bankovky 5 € a 10 €, ako aj ostatné eurové bankovky. Informácie sa dajú získať aj na stránke www.nbs.sk alebo www.nove-eurobankovky.eu. Ďalším zdrojom informácií budú letáky o novej bankovke 10 €, ktoré sa budú na distribuovať do bánk, obchodov a do ďalších podnikov v celej eurozóne postupne v prvej polovici roku 2014. Európska centrálna banka plánuje dať do obehu 4,5 miliardy kusov bankovky 10 € série Európa.

Eurosystém podniká kroky na podporu adaptácie zariadení na spracovanie hotovosti a overovanie pravosti bankoviek pred septembrovým termínom zavedenia. Majiteľom takýchto zariadení sa v rámci príprav na novú bankovku 10 € odporúča čo najskôr kontaktovať ich dodávateľov a výrobcov (viac informácií na stránke <http://www.nove-eurobankovky.eu/Priamy-pristup/Partneri>).

Národná banka Slovenska sa spolu s Európskou centrálnou bankou a ostatnými národnými centrálnymi bankami štátov eurozóny zúčastňuje na partnerskom programe, ktorý má príslušným stranám pomôcť pri efektívnejšom šírení informácií o nových bankovkách a pri včasnom prispôbobeňí strojov a zariadení na spracovanie bankoviek. Okrem seminárov organizovaných Európskou centrálnou bankou ide o ponuku Národnej banky Slovenska dodávateľom zariadení na spracovanie bankoviek a na overovanie ich pravosti a ostatným tretím stranám (pobočkám zahraničných bánk, spracovateľom peňazí) otestovať svoje zariadenia s novými bankovkami. Ide o tri možnosti:

1. vykonať testovanie zariadení na spracovanie a overovanie bankoviek s novými bankovkami v priestoroch Národnej banky Slovenska,
2. zapožičať si nové bankovky formou výpožičky so zábezpekou,
3. preskúšať nastavenie softvéru na bankovky 10 € série Európa vo svojich zariadeniach podľa spoločných testovacích postupov Eurosystému v priestoroch Národnej banky Slovenska.

Národná banka Slovenska predpokladá, že táto technická príprava, ako aj informačná kampaň – najmä v prvom polroku 2014 – umožní širokej aj odbornej verejnosti včas sa oboznámiť s novou bankovkou 10 € série Európa, jej ochrannými prvkami a pripraviť sa na 23. september 2014, začiatok emisie novej bankovky tak, aby sa v čo najväčšej miere odstránili možné problémy pri overovaní pravosti nových bankoviek.

Zdroj: www.euro.ecb.europa.eu
www.nbs.sk, www.nove-eurobankovky.eu